

Remkes

oprechtheid en zuiverheid het debat in mijn fractie geschetst. Wij hebben, net als het kabinet, de afweging gemaakt tussen draagvlak en bestuurskracht. Om redenen die samenhangen met de achtergrond en inspiratie van mijn partij, hebben wij die afweging op een andere manier gemaakt. Om ons dan te vragen een oplossing uit de hoed te toveren hoe een herindeling dan moet plaatsvinden... Ik heb aangegeven dat gemeentelijke herindeling de beste bestuurlijke figuur is in antwoord op een bestuurskracht-probleem. Wij zien echter graag dat er een andere verhouding met draagvlak wordt bereikt dan wij in dit dossier hebben aangetroffen. Als de minister vraagt wat de oplossing moet zijn, dan is dat een gemeentelijke herindeling waarin een groter draagvlak aanwezig is dan wij nu hebben aangetroffen. Ik kan het niet eenvoudiger of mooier maken.

Minister **Remkes**: Ik begrijp ook wel wat u zegt. Dat is precies de reden dat ik in eerste termijn langs alle varianten ben gegaan. Er is geen verschil van mening tussen ons over het feit dat draagvlak een buitengewoon belangrijk criterium is. Op een gegeven ogenblik kon ik niets anders dan de conclusie trekken dat dit, ook vanuit het criterium draagvlak, de beste c.q. de minst slechte variant is.

De heer **Engels** (D66): Wij hebben daarover op een goede manier gediscussieerd. Ik heb gezegd dat de beoordeling van het draagvlak anders uitpakt doordat wij de voorkeur van de drie bevolkingen voor het behoud van zelfstandigheid anders hebben gewogen dan de minister. De minister heeft namelijk geoordeeld dat voor deze herindelingsvariant een optimaal draagvlak bestond en voor andere varianten niet, maar hij heeft de nuloptie niet meegewogen. Dat verklaart het verschil.

Minister **Remkes**: In feite moet ik in de richting van de CDA-fractie een soortgelijke opmerking maken. De heer Van Raak heeft nogmaals de vraag gesteld "wat gaat er mis?". Ik heb niet voor niets uitvoerig geciteerd uit de voorliggende analyses. Overigens neem ik scherp afstand van zijn stelling dat er sprake is geweest van een niet zorgvuldige besluitvorming. Als ik in de hele geschiedenis terugkijk en als ik het

hele proces meeneem, dan hebben alle betrokken partijen, van gemeenten tot het Rijk, buitengewoon zorgvuldig geopereerd. Dat het resultaat niet naar tevredenheid van iedereen is, soit. Dat weten wij natuurlijk ook van elkaar als het over herindeling gaat. De zweem van onzorgvuldigheid moet echter niet boven dit debat blijven hangen.

De heer **Van Raak** (SP): Daarover verschillen wij dan van mening.

Minister **Remkes**: Maar dan berust bij u de plicht om dat te onderbouwen. U bent niet toegekomen aan een begin van onderbouwing.

De beraadslaging wordt gesloten.

De **voorzitter**: Ik constateer dat de fractie van de SP hoofdelijke stemming wenst over het wetsvoorstel. Die hoofdelijke stemming zal, zoals voorzien in de agenda, plaatsvinden vóór de dinerpauze, dat wil zeggen na de afhandeling van het wetsvoorstel over de Utrechtse Heuvelrug.

De vergadering wordt van 18.57 uur tot 19.09 uur geschorst.

Aan de orde is de voortzetting van de behandeling van:

- **het wetsvoorstel Samenvoeging van de gemeenten Sassenheim, Voorhout en Warmond (30033).**

De beraadslaging wordt hervat.

Minister **Remkes**: Voorzitter. Ik heb bij de behandeling van het vorige wetsvoorstel al een aantal opmerkingen in algemene zin gemaakt. Die zal ik nu niet herhalen. Er zijn enkele feitelijke vragen aan mij gesteld. Mevrouw Tan vroeg waaruit blijkt dat er bij de bevolking sprake is van voldoende draagvlak en dat een aanmerkelijk deel van de bevolking de noodzaak van herindeling inziet. Uit de gehouden volksraadplegingen is naar voren gekomen dat in Amerongen 80% van de bevolking voor herindeling was, in Leersum 96,5% en in Driebergen-Rijsenburg 40%. In Maarn en Doorn is geen referendum gehouden, maar daar was slechts marginale belangstelling voor georganiseerde avonden. Ik heb

bij de behandeling van het andere wetsvoorstel al naar voren gebracht dat referenda belangrijk kunnen zijn voor gemeenten, maar dat ik mij op mijn beurt wil richten op gemeenteraden en de provincie.

Mevrouw Bemelmans vroeg welk deel van de bevolking een voorkeur had voor een ander alternatief. Voor de variant Wijk bij Duurstede-Amerongen-Leersum was een voorkeur van de bevolking van Amerongen van 47% en van die van Leersum van 77%. Voor dit alternatief was er echter geen voorkeur vanuit de gemeenteraden van Amerongen en Wijk bij Duurstede. Er is ook geen probleem met de bestuurskracht van Wijk bij Duurstede.

De fractie van het CDA vroeg ook nog of ik de Kamer uitvoeriger zou kunnen informeren over de optie van ambtelijke- en bestuurlijke samenwerking en of die niet voldoende zou zijn om de bestuurskracht blijvend te schragen. In het voortraject is bekeken of intensieve, niet-vrijblijvende samenwerking een goed alternatief zou kunnen zijn. Intensieve, niet-vrijblijvende samenwerking op verschillende beleids-terreinen levert veel hulpconstructies op. Leersum was voorstander van intensieve samenwerking, maar de andere vier gemeenten niet. Omdat samenwerking alleen niet mogelijk is, heeft ook Leersum aangegeven dat intensieve samenwerking geen toekomst had.

Mevrouw Bemelmans vroeg ook wat ik ervan vind dat er, dat anders dan de instructies van de provincie, geen peilingen zijn gehouden onder de bevolking in Maarn en Doorn. Op die vraag heb ik in feite al antwoord gegeven bij de behandeling van het vorige wetsvoorstel. Het is de verantwoordelijkheid van de gemeentebesturen om peilingen te organiseren of niet. Ik constateer dat deze gemeenten daar niet voor hebben gekozen.

Hiermee heb ik volgens mij de feitelijke vragen beantwoord.

Mevrouw **Bemelmans-Vidéc** (CDA): Voorzitter. Deze herindeling heeft, zoals vaker voorkomt, reserves opgeroepen onder delen van de bevolking. Vier van de vijf gemeenteraden waren voor en helaas was één gemeenteraad tegen. Deze gegevens wegen wij, ook gezien ons

Bemelmans-Videc

verkiezingsprogramma, niet licht. Er was een lang voortraject waarin ook de sympathieker ogende herindeling in twee gemeenten aan de orde was. Voor die optie was onvoldoende draagvlak te verwerven, zowel bij de betrokken gemeenten als bij de provinciale staten. Dit is ook een herindeling waarin alle gemeenten erkenden dat de bestuurskracht van de afzonderlijke gemeenten, wellicht met uitzondering van Driebergen, onvoldoende was. Er zijn ook andere alternatieven ter oplossing van de bestuurlijke knelpunten dan herindeling onderzocht, zoals ambtelijke en bestuurlijke samenwerking. Die konden echter rekenen op onvoldoende steun, met name van Leersum. Die bestuurlijke knelpunten vormen, samen met het draagvlak, voor ons een belangrijk punt.

Wij moeten naar een afweging, die is onafwendbaar. Er was een lange voorbereiding. Niet overgaan tot herindeling is geen optie meer. Dat wordt ook door alle gemeenten erkend, in tegenstelling tot bij de andere herindeling die wij vandaag behandelden. Vier van de vijf gemeenten zeggen "ja" tegen dit voorstel. Van deze vijf gemeenten zijn er vier die minder dan 10.000 inwoners hebben. Dat is ook een ander beeld dan bij het voorgaande wetsvoorstel. Er is een zoektocht geweest naar een optimale herindeling waarin verschillende alternatieven aan de orde zijn geweest. Dat alles heeft geleid tot het voorliggende wetsvoorstel. Wij moeten kiezen. Gezien het voortraject, gezien de keuze van een grote meerderheid in de betrokken gemeenten en gezien het gegeven dat de bestuurlijke knelpunten niet op andere wijze konden worden opgelost, zal mijn fractie voor stemmen.

Minister **Remkes**: Voorzitter. Er zijn mij geen nadere vragen gesteld. Het resultaat van de afweging die mevrouw Bemelmans ons heeft voorgehouden, kan ik alleen maar ondersteunen en toejuichen.

De beraadslaging wordt gesloten.

Het wetsvoorstel wordt zonder stemming aangenomen.

De **voorzitter**: De aanwezige leden van de fractie van de SP wordt conform artikel 121 van het

Reglement van Orde aantekening verleend, dat zij geacht willen worden zich niet met het wetsvoorstel te hebben kunnen verenigen.

De vergadering wordt van 19.17 uur tot 19.30 uur geschorst.

Aan de orde zijn de **stemmingen** in verband met het wetsvoorstel **Samenvoeging van de gemeenten Sassenheim, Voorhout en Warmond (30033)**.

De **voorzitter**: De SP-fractie heeft verzocht om een hoofdelijke stemming.

Vóór stemmen de leden: Rosenthal, Swenker, Sylvester, Tan, Van Thijn, Thissen, Westerveld, Witteman, Witteveen, De Wolff, Bierman-Beukema toe Water, Biermans, Broekers-Knol, Dees, Doesburg, Van Driel, Dupuis, Eigeman, De Graaf, Hamel, Hessing, Van Heukelum, Hoekzema, Jurgens, Kalsbeek-Schimmelpenninck van der Oije, Ketting, Van der Lans, Leijnse, Linthorst, Luijten, Maas-de Brouwer, Meindertsma, Middel, Noten, Van den Oosten, Platvoet, Pormes, Putters en Rabbinge.

Tegen stemmen de leden: Schouw, Schuurman, Schuyer, Slagter-Roukema, Terpstra, Timmerman-Buck, Vedder-Wubben, Wagemakers, Walsma, Werner, Woldring, Van de Beeten, Bemelmans-Videc, Van den Berg, Van Dalen-Schiphorst, Doek, Dölle, Engels, Essers, Franken, Van Gennip, Ten Hoeve, Holdijk, Klink, Kox, Van Leeuwen, Lemstra, Van der Linden, Meulenbelt, Van Middelkoop, Nap-Borger, Pastoor, Pruijsma en Van Raak.

De **voorzitter**: Ik constateer dat dit wetsvoorstel met 39 tegen 34 stemmen is aangenomen.

De vergadering wordt van 19.39 uur tot 21.00 uur geschorst.

Aan de orde is de voortzetting van de gezamenlijke behandeling van:

- **het wetsvoorstel Wijziging van de Meststoffenwet (invoering gebruiksnormen) (29930);**
- **het wetsvoorstel Wijziging van de Meststoffenwet en intrekking van de Wet verplaatting mestproductie en de Wet**

herstructurering varkenshouderij (vereenvoudiging productierechten) (30004).

De beraadslaging wordt hervat.

Minister **Veerman**: Mevrouw de Voorzitter. Ik dank de Kamer voor de inbreng in de eerste termijn en excuseer mij nogmaals voor mijn verlate aankomst. Die heb ik proberen goed te maken door nu een halfuur eerder te zijn, maar ik heb er begrip voor dat de Kamer eerst op gepaste wijze moest spijzen.

In de eerste plaats maak ik een aantal algemene opmerkingen. Daarna ga ik in op de punten die de leden van de Eerste Kamer aan de orde hebben gesteld. De staatssecretaris neemt vervolgens de Europese aspecten voor zijn rekening, waaronder de derogatie en de samenhang met het algemene milieubeleid, ook de meetdiepte betreffende.

Ik dank de Kamer allereerst voor het feit dat zij deze wetsvoorstellen zo snel ter hand heeft willen nemen. Het is bekend dat beide wetsvoorstellen onder druk staan in verband met het verkrijgen van de derogatie en het duidelijk maken dat het Nederlandse wettelijk kader sluitend aansluit op wat de Europese richtlijn van Nederland vraagt. Daardoor wordt de derogatie inderdaad binnen handbereik gebracht. Op die manier komt er snel duidelijkheid.

Wij danken de Kamer ook hartelijk voor de diverse complimenten aan ons adres. Dat is geen dagelijkse kost. Daarom valt het ons ook zo op. Mijnheer de Voorzitter.

De **voorzitter**: Het is mevrouw de Voorzitter. Verder slaap ik er niet minder om, maar u hopelijk wel.

Minister **Veerman**: Mevrouw de Voorzitter. Ik ben zo onder de indruk van de complimenten en mijn reactie daarop, dat ik onmiddellijk fouten maak. Dat hebt u wel gemerkt. Het zal niet meer gebeuren.

Op 2 oktober 2003 heeft het Europese Hof van Justitie Nederland wegens de niet-correcte uitvoering van de Nitraatrichtlijn veroordeeld. Het huidige stelsel is niet in overeenstemming met die richtlijn en het MINAS, waarop wij ons de laatste jaren hadden gericht, was niet adequaat. Het Hof was volstrekt